

DRAGO JANČAR, DRAMA LAHKA KONJENICA, MGI

Igra povzpetnikov

Drago Jančar svoje zgodbe navadno središči v zgodovinski čas, v drami Lahka konjenica pa preseneti s pripovedjo o sodobnih poslovnih oziroma t. i. tajkunih v zdajšnji slovenski družbi.

Lahka konjenica je igra o stranpoteh domače tranzicije, o posojilno-hipotekarni navezi in tajkunu Maksu. Smešno, groteskno in tudi tragično podoba medčloveških odnosov, ki se zaradi novih vrednot, povezanih predvsem z denarjem, težnjo po družbenem prestižu, uspešnosti za vsako ceno, vsebolj zaostrujejo v brezobzirnost, je po scenariju Draga Jančarja kot jubilejno, 500. predstavo Mestnega gledališča ljubljanskega režiral Zvone Šedlbauer.

Drama Lahka konjenica je pripoved o poslovnem Maksu Globokarju (*Aleš Valtič*), ki se mu v finančnih poslih zalomi tako zelo, da se zlomi tudi sam. V želji, da bi se spreobrnil, se oddaljil od »biznisa«, ustrahovanja, prevar in

Jančarjeva drama s tragičnim glavnim junakom Maksom na sodobne konflikte in zablode opozarja, ne zmore pa jih rešiti drugače kot z uničenjem ene od vpletenih strani.

bogatenja, se zateče v svoje rodne kraje, kjer išče prostor za premišljevanje, prostor, kjer bi našel notranji mir. Po gonji za uspehom, prenasičenosti, utrujenosti od praznine videza, zgroženosti nad človeško majhnostjo in nepomembnostjo se je v Maksu prikradla močna želja, da osmisli svoje življenje. Znajde se v podeželski cerkvi, pod mogočnimi freskami, kjer se v pogovorih z restavratorko Marjano (*Mojca Funkl*) in župnikom (*Eugen Car*) kaže njegova želja po osmišljanju lastne eksistence. V resnici se, kot se izkaže, vrne »domov«, v domače okolje, ki je nosilec izrazito krščanskih vrednot, ki jih Maks pozna iz otroštva in bi jih rad spet živel. »Naenkrat mi je bilo vsega zado-

sti. Prideš do točke, ko ne gre več. Rad bi živel drugače ... naenkrat je vsega preveč. Preveč dela, preveč telefonov, preveč denarja, preveč bab, preveč prijateljev, vsega. Vsega preveč. Človek ne sme imeti vsega preveč. Kot da te nekdo opazuje in ti reče, zdaj se pa malo ustavi. Kdo pa si, kaj pa si, kam sploh greš?« Te besede so credo »novega« Maksa, ki bi se rad ustavil in začel novo življenje. Prevzetno gotov in trdno prepričan je, da lahko neuklonljivo vztraja na novoizbrani poti vrlin, vendar mu okolica oziroma poslovni partnerji zaradi svojih interesov tega niso pripravljene dovoliti. Maks se je namreč pred »preobrazbo« ukvarjal s pretakanjem denarja, kot predstavnik »nove elite« je skrbel za svojo oblast - bil je najuspešnejši med poslovnimi, najmogočnejši, najbogatejši, predvsem pa je bilo od njega odvisno vse naokoli. Zato mu to, da bi se odpovedal »novodobnim vrednotam«, z različnimi sredstvi branijo antagonisti Lahke konjenice: Ben (*Jožef Ropoša*), Dolhar (*Boris Kerč*) in Tony (*Vladimir Vlaškalič*), ki z Maksovo ženo Heleno (*Bonisegna*) in ljubico Livijo (*Jana Zupancič*) pomenljivo z blatnimi čevlji vstopajo na prizorišče v vaško cerkev in župnišče ...

Svet poslovnih in zakonskih prevar, sumljivih poslov in varljivih partnerskih zvez se razkriva pod mogočnimi freskami, za katere sta restavratorka in župnik prepričana - dokler so še napol zakrite z ometom -, da predstavljajo svete tri kralje, se pravi pot v Betlehem, kamor so modri odšli iskat Resnico, smisel sveta. Restavratorka pa ob Maksovem prihodu odkrije na poslikavi koleno četrtega konja, apokaliptičnega jezdeca, to je smrti. Umetnina torej ne nosi več sporočila, ki bi moglo spremeniti, osmisлити svet, ampak le še grozljivo napoveduje, kaj ga bo uničilo ...

Maks mora za svojo »prevzetnost« plačati. »Trenutek občutka rešitve in svobode postane hkrati tudi trenutek njegove pogube.« je zapisal dramaturg predstave Krištof Jacek Kozak. Jančarjeva tragedija s tragičnim glavnim junakom Maksom - ki je slovenski domačiji lik, tudi svetovljan, je

brutalen in ponižen, gospodovalen in občutljiv – na sodobne konflikte in zablode opozarja, ne zmore pa jih rešiti drugače kot z uničenjem ene od vpletenih strani. Morda pa je Jančar prav s tem, ko je zavrnil možnost odrešilnega dejanja, obupano zaklical sodobnikom: Ste res že tako otopeli, da ne spoznate praznine okoli sebe?! Toda tudi »čez tisoč let« (Strniševe verze iz pesmi Orion si je Jančar pomenljivo sposodil za začetek in konec drame), ko bo vse samo še teman spomin, »bo nanj daljen in svetel Orion sijal«.

K. H.